

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. rugsėjo 16 d. Nr. 21RE3-136 (AG3-130/25-2024)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Vaidos Jokubauskaitės (pranešėja), Ramintos Ramanauskienės ir Svetlanos Sinkevičienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo R. R. skundą dėl atsakovės Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjas R. R. (toliau – ir Pareiškėjas) 2024 m. rugpjūčio 8 d. pateikė Lietuvos administracinių ginčų komisijai skundą (toliau – skundas, b. l. 1-2), kuriuo prašo: 1) panaikinti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Agentūra arba Atsakovė) Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 9 d. sprendimą Nr. STS-1862 „Dėl 2024-05-06 Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriaus sprendimo Nr. 21RE3-48(AG3-47/27-2024) vykdymo“ (toliau – ir Sprendimas) (*pastaba: skunde kaip naikintinas sprendimas nurodytas lydraštis*) ir įpareigoti Agentūrą priimti naują sprendimą įvertinant Pareiškėjo regėjimo diagnozes, 2) įpareigoti Atsakovę išduoti Pareiškėjui naują teisiškai galiojančią Asmens su negalia pažymėjimą pašalinant įrašus, kurie neatitinka tikrovės.

Skunde Pareiškėjas pažymi, kad 2024 m. balandžio 4 d. jis Komisijai apskundė Agentūros 2024 m. kovo 5 d. priimtą sprendimą Nr. SS-695, o Komisija 2024 m. gegužės 6 d. sprendimu panaikino Agentūros priimtus sprendimus ir nurodė atlikti vertinimą iš naujo. Pasak Pareiškėjo, Agentūra atliko naują vertinimą (jau trečią kartą), tačiau vėl nevertino jo regėjimo diagnozės pagal pateiktas gydytojų išvadas. Nurodo, kad kartu su skundu Komisijai teikia pakartotinę akių gydytojo diagnozę. Pareiškėjas pažymi, kad jo specialiųjų poreikių vertinimas buvo pradėtas 2023 m. rugpjūčio 29 d. ir vyksta iki šiol. Pareiškėjo įsitikinimu, jam nustatytų regėjimo diagnozių vertinimas yra privalomas, nes šis tęstinis vertinimas vyksta pagal NDNT (*pastaba: Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tvarkos*) įstatymą, kuris galiojo iki 2023 m. gruodžio 31 d. Pasak Pareiškėjo, regėjimo diagnozių vertinimas leistų jam dalyvauti Būsto pritaikymo programoje ir tai palengvintų jo gyvenimą. Taip pat nurodyta, kad Pareiškėjui diagnozuoti regėjimo funkcijos sutrikimai yra ilgalaikiai ir negrįžtami. Pareiškėjui 70 metų, jam sunku orientuotis ir judėti, todėl reikalavimas pakartotinai kreiptis į Agentūrą dėl specialiųjų poreikių įvertinimo yra perteklinis ir nereikalingas.

Pareiškėjas mano, kad išduotas Asmens su negalia pažymėjimas Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Pažymėjimas) yra teisiškai negaliojantis, nes pirmoje Pažymėjimo pusėje nėra neįgaliojo simbolio, įrašai anglų kalba apie neįgalumą ir jo lygį neatitinka tikrovės, kadangi nustatytas tik dalyvumo lygis, todėl prašo išduoti jam tinkamą pažymėjimą pašalinant įrašus neatitinkančius tikrovės.

Atsakovė atsiliepiamu su Pareiškėjo skundu nesutinka, prašo bylą dalyje dėl specialiųjų poreikių nutraukti, o skundo reikalavimą dėl Asmens su negalia pažymėjimo teisėtumo atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl specialiųjų poreikių nustatymo atsiliepime (b. l. 34-36) pažymima, kad specialieji poreikiai vertinami vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 patvirtintu Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašu (toliau – ir Tvarkos aprašas) (aktuali redakcija iki 2023 m. gruodžio 31 d.) ir Tvarkos aprašo 1 priedu (Bazinio funkcionavimo lygmens balų lentelė). Kartu nurodoma, kad, vadovaujantis Tvarkos aprašo 4 punktu, asmenims gali būti nustatyti tokie specialieji poreikiai: nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos) ir specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos. Pagal Tvarkos aprašo 15 punktą, specialūs nuolatinės slaugos poreikis ar specialūs nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nustatomi kompleksiskai vertinant bazinį funkcionavimo lygmenį ir asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijus. Bazinis funkcionavimo lygmuo nustatomas vadovaujantis Bazinio funkcionavimo balų lentelėje nurodytais bazinio funkcionavimo lygmens kriterijais (toliau – ir Kriterijai). Bazinis funkcionavimo lygmuo yra balais išreikštas medicininis kriterijus, nustatomas pagal asmens sveikatos būklę: ligas, traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcijų sutrikimus.

Atsakovė atkreipia dėmesį, kad Pareiškėjo specialieji poreikiai buvo vertinami 2023 m. rugpjūčio 31 d. – 2023 m. rugsėjo 25 d. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba, įstaigos pavadinimas iki 2023 m. gruodžio 31 d.) Šiaulių III teritoriniame skyriuje (toliau – ir Tarnybos teritorinis skyrius), kuris asmeniui specialiųjų poreikių nenustatė. Nesutikdamas su Tarnybos teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, Pareiškėjas kreipėsi į Tarnybos direktorių dėl pakartotinio specialiųjų poreikių vertinimo. Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymu (toliau – ir NSIĮ) (galiojanti redakcija iki 2023 m. gruodžio 31 d.), veikdamas pagal Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. A1-242 „Dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, Tarnybos direktoriaus 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-173 „Dėl Sprendimų kontrolės nuostatų, vedėjo ir vyriausiųjų specialistų, valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų patvirtinimo“ patvirtintus Sprendimų kontrolės skyriaus nuostatus ir Tarnybos direktoriaus 2020 m. kovo 9 d. įsakymų Nr. V-22 „Dėl įgaliojimų suteikimo Sprendimų kontrolės skyriaus vedėjui ir patarėjui“ suteiktus įgaliojimus Sprendimų kontrolės skyriaus vedėjui (aktuali redakcija iki 2023 m. gruodžio 31 d.), išnagrinėjęs asmens specialiųjų poreikių nustatymo byloje esančius medicininius dokumentus, 2023 m. lapkričio 23 d. priėmė sprendimą Nr. SS-3629, kuriuo paliko galioti nepakeistą 2023 m. rugsėjo 25 d. Tarnybos teritorinio skyriaus priimtą sprendimą Nr. STS-5021. Šį sprendimą Pareiškėjas apskundė Ginčų komisijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Ginčų komisija), kuri 2024 m. sausio 31 d. sprendimu Nr. S-24 įpareigojo Agentūrą iš naujo atlikti specialiųjų poreikių vertinimą ir pakeisti 2023 m. lapkričio 23 d. Tarnybos Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą Nr. SS-3629 „Dėl R. R. specialiųjų poreikių“. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vykdydamas Ginčų komisijos sprendimą, 2024 m. kovo 5 d. sprendimu Nr. SS-695 nustatė Pareiškėjui antrojo lygio specialųjų nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį ir vidutinių specialiųjų poreikių lygį nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. iki 2024 m. rugpjūčio 30 d., o 2024 m. kovo 6 d. sprendimu Nr. SS-696 nustatytą vidutinių specialiųjų poreikių lygį prilygino 40 proc. dalyvumo lygiui nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. iki 2024 m. rugpjūčio 30 d. Pareiškėjas, nesutikdamas su nustatyto specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio ir vidutinių specialiųjų poreikių lygio prilyginimo dalyvumo lygiui terminais, minėtus Agentūros sprendimus 2024 m. balandžio 4 d. apskundė Komisijai, kartu prašydamas įpareigoti Agentūros Sprendimų kontrolės skyrių išduoti neterminuotą Asmens su negalia pažymėjimą. Komisija panaikino Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius 2024 m. kovo 5 d. sprendimą Nr. SS-695 „Dėl 2024 m. sausio 31 d.

Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo Nr. S-24 „Dėl R. R. skundo“ vykdymo“ dalyje dėl specialiojo pagalbos (priežiūros) poreikio termino nustatymo ir 2024 m. gegužės (*pastaba: turėtų būti kovo*) 6 d. sprendimą Nr. SS-696 „Dėl specialiųjų poreikių lygio prilyginimo dalyvumo lygiui“ dalyje dėl termino nustatymo, ir įpareigojo Agentūrą iš naujo nustatyti Pareiškėjo specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio terminą bei dalyvumo lygio terminą ir priimti naujus teisės aktų reikalavimus atitinkančius sprendimus. Atsakovė, vykdydama Komisijos sprendimą, šioje byloje skundžiamu Sprendimu Pareiškėjui nustatė nurodytus terminus neterminuotai.

Agentūros vertinimu, dėl to paties Pareiškėjo skunde keliamo klausimo dėl specialiųjų poreikių nustatymo jau yra priimtas išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos sprendimas – Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2024 m. sausio 31 d. sprendimas Nr. S-24, todėl šioje byloje keliamas ginčas turėtų būti nagrinėjamas administraciniame teisme. Tokią savo poziciją Atsakovė grindžia aktualia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika, pagal kurią tais atvejais, kai įstatymai nustato privalomą ikiteisminę ginčo nagrinėjimo tvarką, asmuo į įstatyme numatytą išankstinio ginčo nagrinėjimo instituciją gali kreiptis tik vieną kartą. Pakartotinis kreipimasis į ikiteisminę ginčo nagrinėjimo instituciją tuo pačiu klausimu gali būti vertinamas kaip netinkamas teisių gynimo būdas, be kita ko, neturintis įtakos termino paduoti skundą administraciniam teismui skaičiavimui.

Visgi, Atsakovė dėl skunde nurodytų argumentų atsiliepime pažymi, kad specialusis nuolatinės slaugos poreikis ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nustatomi kompleksiskai vertinant bazinį funkcionavimo lygmenį ir asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijus (Tvarkos aprašo 15 punktas). Jei asmens būklė atitinka daugiau nei vieną Bazinio funkcionavimo balų lentelėje nurodytą kriterijų, vertinimui naudojamas kriterijus, kuris numato mažesnę balų skaitinę vertę (Tvarkos aprašo 15.2 punktas). Šis teisinis reglamentavimas suponuoja, kad nustatant specialiuosius poreikius taikomas tik vienas kriterijus atitinkantis sunkiausią klinikinę patologijos pasireiškimo formą, gretutinės ligos nesumuojamos. Todėl Ginčų komisija 2024 m. sausio 31 d. sprendime Nr. S-24 nustatė, kad Pareiškėjo būklės ir organizmo funkciniai sutrikimai atitinka Tvarkos aprašo 1 priedo (Bazinio funkcionavimo lygmens balų lentelėje) 39 punkte nurodytus kriterijus (pagal sunkiausią klinikinę patologijos pasireiškimo formą). Tokiu atveju Agentūra tvirtina, kad Pareiškėjo skundo teiginiai, jog Agentūra nevertino regėjimo sutrikimo, yra teisiškai nereikšmingi.

Dėl ginčijamo Asmens su negalia pažymėjimo teisėtumo Atsakovė pažymi, kad Lietuvos Respublikos asmenų su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 7 punktas reglamentuoja, kad Agentūra ir (ar) jos struktūriniai padaliniai, dalyvaudami formuojant ir įgyvendinant asmens su negalia teisių apsaugos politiką, rengia ir tvirtina asmens su negalia pažymėjimo išdavimo ir keitimo tvarkos aprašą, pažymėjimo formą, organizuoja šio pažymėjimo pagaminimą ir išdavimą. Asmens su negalia pažymėjimo išdavimo ir keitimo tvarką reglamentuoja Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2023 m. gruodžio 20 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-75 „Dėl asmens su negalia išdavimo ir keitimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Asmenų su negalia pažymėjimo išdavimo ir keitimo tvarkos aprašas, kuriuo vadovaujantis Agentūra 2024 m. kovo 6 d. Pareiškėjui išdavė Asmens su negalia pažymėjimą (duomenys neskelbtini).

Kartu Atsakovė atkreipia dėmesį, kad ginčo laikotarpiu iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusio NSIĮ 2 straipsnio 11 punkte buvo nustatyta, jog neįgalusis – asmuo, kuriam šio įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis arba 55 procentų ir mažesnis darbingumo lygis, arba specialiųjų poreikių lygis. Nustačius Pareiškėjui specialiuosius poreikius, jis buvo pripažintas neįgaliuoju ir jam buvo išduotas Asmens su negalia pažymėjimas.

Apibendrinama išdėstyti argumentus Atsakovė teigia, kad Pareiškėjas savo reikalavimą dėl specialiųjų poreikių netinkamo nustatymo grindžia išimtinai subjektyviu teisės aktų ir medicininių dokumentų vertinimu, nesiremia teisės normų nuostatomis, nepateikia jokių įrodymų, pagrindžiančių šio reikalavimo teisėtumą ir pagrįstumą. Pareiškėjo argumentus dėl netinkamo specialiųjų poreikių

nustatymo ir teisiškai negaliojančio Asmens su negalia pažymėjimo išdavimo Agentūra siūlo laikyti teisiškai nereikšmingais, o skundą atmesti.

Susipažinęs su Atsiliepimu, Pareiškėjas akcentuoja, jog Atsakovė pripažįsta, kad jo specialiųjų poreikių vertinimas vyksta pagal NDNT įstatymo redakciją, kuri galiojo iki 2023 m. gruodžio 31 d., todėl tai yra vertinimo tęsinys ir Pareiškėjo regėjimo diagnozės turi būti vertinamos. Laikosi nuomonės, kad regėjimo diagnozė turėjo būti vertinama, nes neaišku, kuri Pareiškėjo diagnozė sunkesnė - (duomenys neskelbtini) plaučių liga ar regėjimo sutrikimai, jos abi priskiriamos negydomų ir nepagydomų ligų grupei. Taip pat kelia klausimą, „kodėl asmuo Lietuvoje negali turėti kelių neįgalumų, nes skiriasi specialieji poreikiai ir valstybės parama“. Pakartotinai pažymi dėl nesutikimo su asmens su negalia pažymėjimo teisiniu galiojimu o, nurodo, kad Atsakovė klaidingai teigia, kad Pareiškėjui buvo nustatytas neįgalumas, nors teisės aktai numato neįgalumo vertinimą tik asmenims iki 18 metų ir kelia klausimą, kodėl, jeigu jam buvo nustatytas neįgalumas, Pažymėjimo grafėje „neįgalumo lygis“ nėra jokio įrašo.

Skundas atmestinas.

Ginčas šioje administracinėje byloje kilo dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, toliau – Agentūra arba Atsakovė) Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 9 d. sprendimo Nr. STS-1862 „Dėl 2024-05-06 Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriaus sprendimo Nr. 21RE3-48 (AG3-47/27-2024) vykdymo“, kuriuo, vykdant įsiteisėjusį Komisijos 2024 m. gegužės 6 d. sprendimą Nr. 21RE3-48(AG3-47/27-2024), Pareiškėjui buvo nustatytas antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. neterminuotai, o vidutinių specialiųjų poreikių lygis prilygintas 40 proc. dalyvumo lygiui nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. neterminuotai ir išduotas neterminuotas Asmens su negalia pažymėjimas (duomenys neskelbtini), teisėtumo.

Byloje esančiais rašytiniais įrodymais nustatyta, kad Pareiškėjas 2024 m. balandžio 4 d. skundu kreipėsi į Komisiją prašydamas panaikinti: 1) Agentūros 2024 m. kovo 5 d. sprendimą Nr. SS-695 „Dėl 2024 m. sausio 31 d. Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo Nr. S-24 „Dėl R. R. skundo vykdymo““ (toliau – Sprendimas Nr. SS-695, b.1. 7-9) dalyje dėl nustatyto antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio ir vidutinių specialiųjų poreikių lygio termino, kuris buvo nustatytas nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. iki 2024 m. rugpjūčio 30 d., įpareigojant nustatyti neterminuotą sprendimo galiojimą; 2) ir Agentūros 2024 m. kovo 6 d. sprendimą Nr. SS-696 „Dėl specialiųjų poreikių lygio prilyginimo dalyvumo lygiui“ (toliau – Sprendimas Nr. SS-696, b.1. 6) dalyje dėl nustatyto vidutinių specialiųjų poreikių lygio 40 proc. dalyvumo lygio termino, t. y. nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. iki 2024 m. rugpjūčio 30 d., įpareigojant nustatyti neterminuotą sprendimo galiojimą ir išduoti neterminuoto galiojimo asmens su negalia pažymėjimą. Teikdamas šį skundą Komisijai, Pareiškėjas pažymėjo, kad sutinka su Sprendimų Nr. SS-695 ir Nr. SS-696 tekstine dalimi, tačiau nesutinka su nustatytais terminais (b.1.3-5). 2024 m. balandžio 4 d. skunde Komisijai Pareiškėjas taip pat nurodė, kad nebuvo vertintos jo diagnozės dėl akių (duomenys neskelbtini) ligos, kurios buvo diagnozuotos 2021 m., todėl prašė, kad būtent Komisija įvertintų pridėtą patikslintą diagnozę dėl akių būklės, nes reikalavimas vėl kreiptis į Agentūrą yra perteklinis.

2024 m. gegužės 6 d. sprendimu Nr. 21RE3-48(AG3-47/27-2024) (b.1. 96-102) Komisija pripažino, kad Pareiškėjo reikalavimai dėl antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio ir vidutinių specialiųjų poreikių lygio termino ir vidutinių specialiųjų poreikių lygio 40 proc. dalyvumo lygio netinkamai nustatyto termino yra pagrįsti, nustatyti terminai nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. iki 2024 m. rugpjūčio 30 d. teisiškai nepagrįsti, todėl įpareigojo Agentūrą priimti teisės aktų reikalavimus atitinkančius sprendimus būtent dalyje dėl terminų nustatymo (b.1. 96-102). Dėl akių būklės diagnozių vertinimo Komisija nurodė, kad pagal nustatytą kompetenciją tik Agentūra turi teisę vertinti medicininius dokumentus, asmenims nustatytas diagnozes, sveikatos sutrikimus ir jų įtaką funkciniam sutrikimams bei priimti sprendimus dėl specialiųjų poreikių nustatymo, kadangi

specialių mokslo žinių reikalaujantis medicinos srities klausimų sprendimas yra Agentūros, o ne Komisijos kompetencija.

2024 m. liepos 9 d. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vykdydamas Komisijos sprendimą Nr. 21RE3-48(AG3-47/27-2024), priėmė sprendimą Nr. STS-1862 „Dėl 2024-05-06 Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriaus sprendimo Nr. 21RE3-48(AG3-47/27-2024) vykdymo“ (minėta, Sprendimas, b.1. 24-26), kuriuo Pareiškėjui nustatė: 1) antrojo lygio specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. neterminuotai, o 2) vidutinių specialiųjų poreikių lygį prilygino 40 proc. dalyvumo lygiui nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. neterminuotai. Pakartotinis vertinimas buvo atliekamas tik dėl specialiųjų poreikių terminų nustatymo.

2024 m. rugpjūčio 9 d. Komisijai pateiktame skunde Pareiškėjas nurodo, kad nesutinka su Sprendimu, nes nebuvo vertinama patikslinta diagnozė dėl akių būklės, todėl prašo jį panaikinti. Skundu taip pat prašo išduoti naują Pažymėjimą, kuriame būtų pašalinti netinkami įrašai. Atsakovė savo poziciją grindžia tuo, kad tuo pačiu Pareiškėjo klausimu dėl specialiųjų poreikių nustatymo išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija (Ginčų komisija) jau yra priėmusi sprendimą, Agentūra laiko, kad šioje ginčo nagrinėjimo stadijoje ginčo sprendimas priskirtinas administracinio teismo kompetencijai.

Dėl įpareigojimo įvertinti regėjimo diagnozes.

Dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašo, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 „Dėl Dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Kriterijų ir tvarkos aprašas, suvestinė redakcija nuo 2024 m. liepos 4 d.) 57 punkte įtvirtinta, kad Agentūros direktoriaus įgaliotas valstybės tarnautojas atlieka pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą Aprašo III skyriuje nustatyta tvarka: 53.1 asmeniui nesutikus su Agentūros teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, kai Agentūros direktoriaus įgaliotas valstybės tarnautojas priima sprendimą atlikti pakartotinį asmens dalyvumo lygio vertinimą; 53.2 VSDFV ar jos teritoriniam skyriui ar kitai pensiją ar išmoką mokančiai institucijai nesutinkant su Agentūros teritorinio skyriaus priimtu sprendimu; 53.3 vykdant Lietuvos administracinių ginčų komisijos sprendimą; 53.4 vykdant teismo sprendimą; 53.5 jeigu, Agentūros direktoriaus įgaliotam valstybės tarnautojui atlikus Agentūros teritorinių skyrių priimtų sprendimų kontrolę, paaiškėja, kad sprendimas priimtas nepagrįstai.

Pažymėtina, kad Pareiškėjas, pateikdamas 2024 m. balandžio 6 d. skundą Komisijai, nurodė, kad „su sprendimų tekstine dalimi sutinku, tačiau nesutinku su sprendimuose priimtais terminais“ ir tai patvirtino išdėstytais reikalavimais prašydamas: „1 – panaikinti Sprendimų kontrolės skyriaus 2024-03-05 d. sprendimo Nr. SS-695 dalį dėl terminuoto galiojimo ir įpareigoti Sprendimų kontrolės skyrių per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktus atitinkantį sprendimą dėl sprendimo neterminuoto galiojimo“ ir „2 – panaikinti Sprendimų kontrolės skyriaus 2024-03-06 d. sprendimo dalį dėl terminuoto galiojimo ir įpareigoti Sprendimų kontrolės skyrių per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktus atitinkantį sprendimą – dėl neterminuoto sprendimo galiojimo“ (b.1. 3-5). Komisija pripažino, kad Pareiškėjo reikalavimai dėl terminų nustatymo yra pagrįsti ir 2024 m. gegužės 6 d. sprendimu Nr. 21RE3-48(AG3-47/27-2024) (b.1. 96-102) įpareigojo Agentūrą terminus peržiūrėti. Skundžiamas Agentūros Sprendimas buvo priimtas vadovaujantis Kriterijų tvarkos aprašo 57.3 papunkčiu, t. y. vykdant Komisijos sprendimą, kurio rezoliucine dalimi buvo nustatyti konkretūs įpareigojimai Agentūrai dėl terminų nustatymo, tačiau nebuvo įpareigojimo įvertinti prie 2024 m. balandžio 4 d. Komisijai pateikto skundo pateiktos papildomos akių ligų diagnozės. Agentūra skundžiamu Sprendimu nustatė Pareiškėjui antrojo lygio specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. neterminuotai ir vidutinių specialiųjų poreikių lygį prilyginti 40 proc. dalyvumo lygiui neterminuotai nuo 2023 m. rugpjūčio 31 d. Taigi, skundžiamu Sprendimu Agentūra įvykdė Pareiškėjo reikalavimus, išdėstytus 2024 m. balandžio 6 d. Pareiškėjo skunde, ir įvykdė Komisijos sprendimą.

Kartu su 2024 m. rugpjūčio 9 d. skundu Komisijai Pareiškėjas nurodė, kad teikia „pakartotinę akių gydytojo diagnozę“ prašydamas Komisijos, kad ji būtų įvertinta Komisijoje. Dėl šio prašymo ir skunde nurodytų Pareiškėjo teiginių, kad „... mano specialiųjų poreikių vertinimas prasidėjo 2023-08-29, kai Agentūrai pateikiau prašymą ir vyksta iki šiol, todėl mano regėjimo diagnozių vertinimas mano įsitikinimu buvo privalomas, nes vertinimas vyksta pagal NDNT įstatymą, kuris galiojo iki 2023-12-31 d. ir tai yra tęstinis tyrimas. Todėl Agentūros nurodymas iš naujo kreiptis dėl naujo poreikių vertinimo yra perteklinis“), Komisija pažymi, kad LVAT yra nurodęs, jog administraciniai teismai (*šiuo atveju – ir Komisija*) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (*Komisija*) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Agentūra atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (*Komisija*) yra kompetentingas patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, <...>, o taip pat, ar priimant ginčijamą aktą buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (LVAT 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019). Specialių mokslo žinių reikalaujantis medicinos srities klausimų sprendimas (diagnozių teisingumas ir pan.) nepatenka į administracinio teismo (*Komisijos*) kompetencijos ribas (LVAT 2013 m. kovo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-22/2013).

Komisija nesutinka su Pareiškėjo nuomone, kad jam nustatytų regėjimo diagnozių vertinimas yra privalomas tuo pagrindu, kad Pareiškėjo specialiųjų poreikių nustatymas prasidėjo 2021 metais ir bet kuri pakartotinė diagnozė turėtų būti įtraukta į vertinimą bet kurioje vertinimo stadijoje. Pažymėtina, kad Kriterijų ir tvarkos aprašo 8 punkte įtvirtinta, jog pasikeitus asmens sveikatos būklei asmuo turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininių dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui dėl pakartotinio dalyvumo lygio vertinimo. Pareiškėjas, siekdamas, kad jo dalyvumo lygis dėl akių būklės ir funkcinų sutrikimų, turint pakartotinę akių gydytojo diagnozę, būtų įvertintas iš naujo, turi kreiptis į jį gydantį šeimos gydytoją. Kaip jau buvo minėta, Agentūra Komisijos 2024 m. gegužės 6 d. sprendimu Nr. 21RE3-48(AG3-47/27-2024) buvo įpareigota *tinkamai nustatyti terminus* dėl specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio ir dalyvumo lygio (Agentūra skundžiamu Sprendimu tai ir padarė), tačiau pakartotinis diagnozių vertinimas nebuvo nagrinėjamas skundžiamo Sprendimo kontekste, kadangi tam teisės aktai numato kitas procedūras. Apie teisę kreiptis į gydantį šeimos gydytoją dėl naujo siuntimo ir galimybę iš naujo kreiptis į Agentūrą Pareiškėjas buvo informuotas tiek Komisijos sprendimu, tiek skundžiamu Agentūros Sprendimu. Taigi, Komisija negali vertinti papildomai pateiktų medicininių diagnozių, nes tai – Agentūros kompetencija, kuri įgyvendinama atitinkama teisės aktais nustatyta tvarka.

Dėl įpareigojimo išduoti naują Pažymėjimą.

Lietuvos Respublikos asmenų su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – Įstatymas, suvestinė redakcija nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d.) 15 straipsnio 1 dalies 7 punktą reglamentuoja, kad Agentūra rengia ir tvirtina asmens su negalia pažymėjimo išdavimo ir keitimo tvarkos aprašą, pažymėjimo formą, organizuoja šio pažymėjimo pagaminimą ir išdavimą. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2023 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-75 „Asmens su negalia pažymėjimo išdavimo ir keitimo tvarkos aprašas“ patvirtintas Asmens su negalia pažymėjimo išdavimo ir keitimo tvarkos aprašas (toliau – Pažymėjimo išdavimo tvarkos aprašas) reglamentuoja asmens su negalia pažymėjimo (toliau – Pažymėjimas) išdavimo ir keitimo tvarką. Šio aprašo 3 punkte įtvirtinta, kad Pažymėjimo forma yra patvirtinta Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2023 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. V-24 „Dėl Asmens su negalia pažymėjimo formos patvirtinimo“. Minėto aprašo 1 punkte patvirtinta Asmens su negalia pažymėjimo forma. Pažymėjimo išdavimo tvarkos aprašu turi vadovautis Agentūros skyriai, kurie išduoda pažymėjimus, pažymėjimų gavėjai ir savivaldybės (4 punktas). Šis dokumentas gali būti keičiamas tik 8 punkte įtvirtintais atvejais, jeigu: 8.1 pažymėjimo gavėjas pakeičia vardą (vardus), pavardę (pavardes), asmens kodą; 8.2 anksčiau išduotas pažymėjimas tapo netinkamu naudoti;

8.3 pažymėjime yra netikslių įrašų; 8.4 atlikus specialiųjų poreikių lygio prilyginimą dalyvumo lygiui; 8.5 pažymėjimas prarandamas.

Skunde Komisijai Pareiškėjas prašo, kad jo Asmens su negalia pažymėjimas Nr. (duomenys neskelbtini) (b.1. 112) būtų pakeistas, nes jame nėra neįgaliojo simbolio, pirmoje kortelės pusėje yra įrašas anglų kalba – „*Person with disability certificate*“ – neatitinka tikrovės, nes Pareiškėjui nustatytas tik dalyvumo, o ne neįgalumo lygis, antroje Pažymėjimo pusėje esantis įrašas „*neįgalumo lygis*“ ir anglų kalba „*Level of disability*“ taip pat neatitinka tikrovės, nes Pareiškėjui nustatytas tik dalyvumo, bet ne neįgalumo lygis.

Pažymėjimo patvirtintoje formoje nurodyta, kad įrašas antroje pažymėjimo pusėje yra dviejų rūšių: „*neįgalumo lygis/Level of disability*“ arba „*dalyvumo lygis/level of participation*“. Įstatymo 2 straipsnio 8 punkte įtvirtinta, kad *dalyvumo lygis* yra nustatomas atsižvelgiant į pilnamečio asmens negalią ir aplinkos veiksnius kompleksiskai įvertinant ir nustatant asmens galimybes ir pajėgumus visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime, o pagal to paties Įstatymo 8 straipsnio 14 punkto nuostatas *neįgalumo lygis* nustatomas atsižvelgiant į nepilnamečio negalią ir aplinkos veiksnius kompleksiskai įvertinant ir nustatant asmens galimybes visapusiškai ugdytis ir veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime. Pareiškėjas yra pilnametis asmuo (gim. (duomenys neskelbtini) m.), todėl jam yra nustatytas dalyvumo, bet ne neįgalumo lygis, todėl ir jam išduotame pažymėjime užpildyta grafa „*dalyvumo lygis/level of participation*“ atitinka teisės aktų reikalavimus.

Pažymėtina, kad neįgaliojo simbolis nėra pavaizduotas pažymėjime, nes toks žymėjimas nėra numatytas Pažymėjimo išdavimo tvarkoje patvirtintoje pažymėjimo formoje.

Pagal į bylą pateiktas Pareiškėjo pažymėjimų kopijas (pirmasis pažymėjimas (duomenys neskelbtini) Nr. (duomenys neskelbtini), kurio galiojimas buvo terminuotas iki 2024 m. rugpjūčio 30 d. (b.1. 21) ir antrasis, šiuo metu galiojantis pažymėjimas (duomenys neskelbtini) Nr. (duomenys neskelbtini), kuriame nustatytas neterminuotas galiojimas (b.1. 112)) matyti, kad abiejų šių pažymėjimų įrašai atitinka Pažymėjimo išdavimo tvarkos aprašo 1 punktu patvirtintos pažymėjimo formos įrašus, kurie patvirtina skundžiamu Sprendimu nustatytą neterminuotą 40 procentų dalyvumo lygį, Komisija sprendžia, kad nėra pagrindo konstatuoti, jog Pareiškėjo pažymėjime (duomenys neskelbtini) Nr. (duomenys neskelbtini) įrašai neatitinka tikrovės, todėl Pažymėjimas, vadovaujantis Pažymėjimo išdavimo tvarkos aprašo 8.3 papunkčio nuostatomis, negali būti keičiamas.

Atsiliepimu Atsakovė prašė Komisijos užtikrinti visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimą ir leisti su jais susipažinti tik proceso šalims ar jų teisėtiems atstovams. Toks prašymas motyvuojamas tuo, kad visa juose esanti informacija yra susijusi su asmens, kurio tapatybė yra žinoma, duomenimis, (asmens kodas, namų adresas, asmens tapatybės kortelės numeris ir pan.), o kita dalis priskirtina specialiųjų kategorijų asmens duomenims, susijusiems su asmens sveikata. Juo labiau, Bendrajame asmens duomenų apsaugos Reglamente ši sąvoka nėra susiaurinama – jame nustatyta, kad asmens duomenys neturi baigtinio kategorijų sąrašo, todėl atsižvelgiant į galimybę nustatyti asmens tapatybę, bet kokia informacija gali būti laikoma asmens duomenimis.

Byloje pateikta informacija, susijusi su Pareiškėjo sveikatos būkle. Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nereglamentuoja nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) pripažinimo nevieša. Pagal įstatymo analogiją, vadovaujamosi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis. Įvertinus tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialiųjų kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, Komisijos iniciatyva visa nagrinėjamos bylos medžiaga pripažintina nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

R. R. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Raminta Ramanauskienė

Svetlana Sinkevičienė